

๒๕๕๑

2008

ต้นไม้ของพ่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญและทรงห่วงใย
เรื่องภาวะโลกร้อนและเรื่องน้ำไม่ตลอลมา ดังนั้น จึงทรงมุ่งหน้าที่จะต้นน้ำวิชาการที่ มหาวิทยาลัยมหิดล
เพื่อแก้ปัญหาแก่ธรรมชาติอื่นๆ ซึ่งได้แก่ น้ำ ดิน อากาศ และเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างนั้นเองและยังเงิน
โดยวงวิชาการที่เริ่มมาบ้างและประจักษ์ วิชาการหนึ่งนั่นคือ การปลูกไม้ ๓ อย่าง ไม้ประยูรวงศ์ ๔ อย่าง

ดังพระบรมราโชวาทในงานมีดการสัมมนาการกรมสหราชอาณาจักร ณ จังหวัดเชียงใหม่
เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๕ “...การปลูกไม้ ๓ ไม้ในธรรมชาติประยูรวงศ์ในป่าอยู่ได้ ๑ ใน ๑๐
ปลูกไม้ ๓ อย่าง แต่ไม้ประยูรวงศ์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยปลูกองุ่น
การชลประทาน ปลูกมันฝรั่ง และปลูกอุตสาหกรรมในสถานเรือนกระจก โดยรับน้ำฝนอย่างเต็มที่
ประยูรวงศ์ ๔ คือ ได้ร่มเงากับดิน และน้ำ...”

พรรณไม้ตามประโยชน์ที่นำไปใช้ตามพระราชดำริมี ๓ ประเภท คือ

๑. ไม้ที่ใช้มีเนื้อเปลือกที่เรียกกันว่า ไม้พื้ เช่น กระถินเทพา และกระถินยักษ์ ไม้มันตัน
๒. ไม้ที่ใช้มีโรคมันอันตรายที่เรียกกันว่า ไม้กินได้นหรือไม้ผด เช่น ๓๓ จันทน์เล็ก สีเสียด และมะม่วงห่าม ไม้มันตัน
๓. ไม้ที่เศรษฐกิจเพื่อการใช้สองอย่างๆ เช่น เพื่อการสร้างบ้าน ทำเครื่องเรือน และมัน ไม้เศรษฐกิจ เช่น สัก มะค่า ยางนา ไม้ และนาราย ไม้มันตัน

ราชชนก

• สำนักบรรณสาร • สำนักงานคณะกรรมการวิจัยและพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กรม.) • ราชภัฏจันทรเกษม • กองกัมพู

“กระถินเทพา”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้ในพืชตระกูลถั่วและมีไม้โตเร็ว ไม้ผลัดใบ ลำต้นปกาสตรง มีกิ่งก้านน้อย แตกกิ่งได้ดี ดอกมีลักษณะเป็นช่อคล้ายหางกระรอก ฝักมีดียวมาและมักแตกเป็นกระจุก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ประโยชน์ :

ปลูกในริมทางและบริเวณดิน หนือไม้ ใช้ทำเครื่องเรือนและโครงสร้างไม้เนื้อแข็งมาก ใช้ทำร่มทำไม้อัดเนื้อใช้ก่อสร้าง ไม้ ใช้ขึ้นอาหารสัตว์ และใช้ขึ้นแหล่งให้เจ้าหน้าที่งานสำรับการศึกษาพันธ์ พรวอเมริกาโตนี้มีชื่อตามบ้าน

“๑๑”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้ยืนต้น สูง ๕-๑๐ เมตร ใบประกอบแบบขนนก ดอกมีเนื้อและออกที่ซอกใบ รูปดอกแก้ว กลีบดอกสีขาวหรือแดง

ประโยชน์ :

ทางอาหาร ยอดอ่อนและดอกนำมารับประทานได้ ผลอ่อนนำไปตำแทนมะละกอ
ทางยา ยอดอ่อน ใบอ่อน ต้นทั้งร้อนก่อนรับประทาน ดอกกินแก้ไข้หวัดลม (ไฟที่ก่อเกิดเชื้ออากาศในสิ่ง
ในเลือดและต้นตำกินแก้ท้องร่วง มีด ใช้แก้ตำบดเลือดชะล้างบาดแผลและนำมาแก้อุด
การใช้สอยอื่น ลำต้นใช้ทำกระดาษคุณภาพดี

“มะต๋ำโหมง”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้ยืนต้นขนาดในเต๋ สูงได้ถึง ๓๐ เมตร ผลัดใบ ตามลำต้นมักจะมีขนใบมีขนอ่อนขาวเรียงสลับกัน ดอกออกมีขนอ่อนปกคลุมกลางถึงสีเื่องเรื่อๆ ผลมีขนฝักหนา เมล็ดแก่สีดำมันมัน ขางพาดสีเื่องเมล็ด

ประโยชน์ :

ทางอาหาร เนื้อไม้เมล็ดอ่อนนำมารับประทานเป็นอาหาร

การยี่ใช้ของอื่น เนื้อไม้ใช้ก่อสร้าง มีลวดลายสวยงามจึงใช้ทำเครื่องเรือนได้มันเื่องงัดดี เมล็ดก็ใช้ทำ น้ำเื่องสำนักรักออกหนั

“บางนา”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้จีนต้นขนาดใหญ่ สูง ๔๐ เมตร ไม้ผลัดใบ ลำต้นเปลือกตรง ใบมันรูปไข่แกมรูปขอบ ดอกสีชมพู ออกเป็นช่อสั้นๆ ผลกลม มีติ้วรับทานจากมันรูปนูนๆ พวงกบที่สุกจะผลิด (เมล็ดจะงอกได้ตั้งแต่อายุไม่เกิน ๑๐ วัน นับจากวันที่ร่วงจากต้น) เนื้อ

ประโยชน์ :

ทางยา น้ำมันใช้ใส่แค แก้วโรตารีอื่น เหนงใน

การใช้สองอื่น น้ำมัน ใช้ทาไม้ เครื่องจักสาน ภาเรื่อ ทำไม้ เนื้อไม้ที่ก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน เรือ แลจ

พวง กระดาษ ไม้ขีด

“เงิง”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้พุ่มต้นเมล็ดในขนาดกลาง สูง ๑๐-๑๕ เมตร ลำต้นเปลือกทรงเรียวตงอมน้ำ ในผมห ดอกเล็กออกมีนช่อ
สีทนมวลตามปลายกิ่ง ผลรูปไข่ปลายแบนคม มีกยาว ๓ มีก มักตากชั้นสีนลืองุ่น

ประโยชน์ :

ทางยา ไม้ดอก ใช้มีนเขาสมานแผล น้ำมันเลือด รักษาแผลเรื้อรัง แผลพุพอง
การยีสองอื่น เนื้อไม้ใช้ก่อรั้ว ต้น ใช้ผสมน้ำมันทาไม้ และยาแนวเรือ

“ไผ่”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้พุ่มยืนต้นไม่ผลัดใบ ขึ้นเป็นกอ มีลำอวบๆ ใบดก ลำต้นตรง มีข้อและปล้องชัดเจน ใบเดี่ยว ดอกออกเป็นช่อตามข้อใบและตามกิ่ง (ส่วนมากออกดอกแล้วต้นจะตาย) ผลขนาดเล็กมี ๑ เมล็ด ขางบนหุ้มด้วยเมล็ด เนื้อไม้แข็ง

ประโยชน์ :

ทำอาหาร เนื้ออ่อนเรียกหน่อไม้ หน่อไม้หุงไปผัดกับน้ำมันหมู่นำมารับประทานกับอาหาร
การบริโภคอื่น หน่อไม้ ทำเครื่องเรือน เครื่องจักสาน เครื่องใช้ต่างๆ

“นกวร”

ลักษณะทั่วไป :

ลำต้นเล็กหรือเตี้ยมาก มีหนามมีหนามระยิบระยับ ใบมีขนในบริเวณโคนใบสองเรียงตัวในแนวระนาบขนากดอกมีขนดอกช่อ ผลค่อนข้างกลม ขางพาดูคล้ายเมล็ด

ประโยชน์ :

ทางอาหาร ในภาคอีสานนิยมนกวรโตก นำยอดนกวรมาปรุงอาหาร รสขมมีประโยชน์สูง
ทางยา แก้อาการท้องร่วง
การใช้สอยอื่น ใช้ทำเครื่องจักสาน (ยกเว้นนกวรตง ลำต้นกรอม) เครื่องเรือน

“มะม่วงน้ำ”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้ยืนต้นขนาดโตในฤดู สูง ๒๕-๓๐ เมตร ลำต้นกลมตรง ใบเรียงสลับ ดอกเล็ก สีเหลืองอ่อนหรือสีครีม ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง มีลักษณะแตกต่างกับไม้ตระกูลชนิด

ประโยชน์ :

ทางอาหาร ผล (บางชนิด) เชื้อดอก และยอดอ่อนนำมาทำรับประทานทาง
การใช้สอยอื่น เนื้อไม้ ใต้ออสร้าง ทำเครื่องเรือน และทำไม้เครื่องมือเครื่องใช้

“โกงกาง”

ลักษณะทั่วไป :

เป็นพรรณไม้ป่าชายเลน ผลัดใบ มีเรือนรากที่สูงที่ค้ำค้ำมาจากพื้นดินและใต้น้ำ พวงพันธุ์โตจนผลจะงอกตั้งแต่อายุต้น รากที่งอกขึ้นนลอดนหานี้จะมีลักษณะกลมและแข็ง เมื่อหลุดออกจากส่วนที่มันแตกก็จะงอกขึ้นใหม่ในคนที่อยู่บางพันธุ์อาจไม่

ประโยชน์ :

ใช้ทำพื้นและกั้น คุ้มมือกันกับชายฝั่งจากการกัดเซาะของกระแสน้ำ มีเนื้อไม้แข็งทนทานสูง อีกรังมีเนื้อไม้แข็งทนทาน และเนื้อไม้สามารถทำของสิ่งต่าง ๆ

“จิ้งลี้ก”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้พุ่มต้น สูง ๑๐-๑๕ เมตร ใบประกอบแบบขนนก ดอกช่อออกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลือง ผลกลมมีฝักแบน ขยายพันธุ์ด้วยการเมล็ด

ประโยชน์ :

ทางอาหาร ยอดอ่อนและดอกนำมาทำในจืด (ถ้าใส่มะพร้าวจะอร่อย)

ทางยา ดอก ตำกินกับมะเขือเทศ รสขมเย็นลดไข้ ดอกสุกและใบอ่อนกับมะเขือเทศ ใบ แก้ธาตุ

แก้หัว ขับไล่สภาวะ แก่น แก้ไข้ ทาน้ำมันอ่อนนุ่ม แก้กษณวณ กระทั่งบำรุงโลหิต

การใช้ของอื่น เนื้อไม้ ทำเครื่องเรือน เสวียน ฟัน

“กะโถก”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้พุ่มต้นขนาดกลาง สูง ๑๒-๑๕ เมตร ใบมันช่อแบบขนนก ดอกสีขาวนวล ออกมันช่อในฤดูร้อน
มีรากทั้ง ผลแก่สีนํ้าส้ม พวงพุ่มชูตัวกับเมล็ด

ประโยชน์ :

ทางอาหาร ใบและดอกอ่อนใช้มันอาหาร

ทางยา เมล็ดอกและราก แก้ไข้ แก้โรคผิวหนัง เมล็ดอกและต้น แก้ท้องร่วง แก้บิด ชูกำลัง ผลอ่อน
มันมาก่าพวงขี้ แก้อืดสึดขม มีรสขมฝาดขม บางตำรับมีรสรื่น ใบและเมล็ดมีสารกำจัดแมลง

การใช้สอยอื่น เมล็ดอกและต้นใช้ขย้อมผ้า เนื้อไม้ใช้ก่อสร้าง เมล็ด ใช้คั้นน้ำมัน รังงูเตื้องลำอ่าง

“สัก”

ลักษณะทั่วไป :

ไม้ยืนต้นขนาดในคู่ สูง ๒๐ เมตรขึ้นไป ผลัดใบในฤดูร้อน ลำต้นเปลาตรง ใบเดี่ยว ดอกออกมันช่อ
ในคู่ เนื้อไม้สีน้ำตาลทอง ข้างหน้าหุ้มด้วยเมล็ด เมล็ด และมักมี

ประโยชน์ :

ทางยา เนื้อไม้และใบ แก้กษามาน ขับลมละลาย ขับลมในลำไส้ แก้ไข้ แก้ท้องอืด แก้ท้องผูก แก้ท้อง
ร่วง แก้ท้องเสีย

การใช้สอยอื่น เนื้อไม้ใช้ก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน ใบอ่อนในสีแสด ใช้ย้อมกระดาษและผ้า

เตรมุจิกงพองพึ่ง

พระราชดำรัส

“...เตรมุจิกงพองพึ่งมันเสมีอนรากฐานสองชีวิต รากฐานความมั่นคง
ของแผ่นดิน เจริญเสมีอนเสาคัมที่ถูกตอกรองรับกันเรีอน ตัวอาคาร
ไฉนเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาคัม แต่ตนส่วนมาก
ไม่มองเน้นเสาคัมและลิ้มเสาคัมเสิงด้วยซ้ำไม่...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2517

มารู้ตัวรึยัง

รู้รายรับ รู้รายจ่าย รู้กำไร รู้ขาดทุน

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

เคียงคู้ จู้ค้ำ ประชาชน

เลขที่ 469 ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ (662) 280-0180, 281-7355 โทรสาร (662) 280-0442, 281-6164, 280-5320

<http://www.baac.or.th>